

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/137959,IPN-Gdansk-pamieta-o-pierwszej-deportacji-Polakow-w-glab-Zwiazku-Sowieckiego-10-.html>
25.04.2024, 16:36

IPN Gdańsk pamięta o pierwszej deportacji Polaków w głąb Związku Sowieckiego - 10 lutego 2021

Deportacje odbywały się w strasznych warunkach, które dla wielu były wyrokiem śmierci.

10 lutego 1940 roku rozpoczęła się pierwsza masowa deportacja Polaków na Sybir, przeprowadzona przez NKWD. W głąb Związku Sowieckiego wywieziono około 140 tys. obywateli polskich. Wielu umarło już w drodze, tysiące nie wróciły do kraju. Wśród deportowanych były głównie rodziny (w 70 proc. kobiety i dzieci) wojskowych, urzędników, pracowników służby leśnej i kolei ze wschodnich obszarów przedwojennej Polski.

Deportacje Polaków odbywały się w strasznych warunkach, które dla wielu były wyrokiem śmierci. Temperatura dochodziła nawet do minus 40 stopni. Bywało i tak, że nie pozwalano zabrać ze sobą niczego.

W rocznicę tamtych wydarzeń dyrektor IPN Gdańsk prof. Mirosław Golon 10 lutego złożył kwiaty na Cmentarzu Łostowickim w Gdańsku przy pomniku „Golgoty Wschodu”, Kwaterze Sybiraków oraz pod pomnikiem Ofiarom „operacji polskiej” NKWD 1937-1938.

Delegacja IPN Gdańsk oddała także hołd deportowanym, składając wiązanekę kwiatów pod pomnikiem Zesłańcom Sybiru, usytuowanym w Gdyni przy ul. Armii Krajowej, naprzeciw Teatru Muzycznego.

Wśród zesłanych w głąb Związku Sowieckiego osób, które po wojnie związały się z Pomorzem, należy wymienić m.in. śp. Zofię Pawłowską (13-letnią wówczas dziewczynkę zesłaną do Południewicy w obwodzie gorkowskim i skierowaną do pracy przymusowej przy wyrębie lasu), Andrzeja Gwiazdę (wraz z matką i babcią wywieziony do kołchozu w północnym Kazachstanie), czy kpt. Jana Kowalczyśa (aresztowany przez NKWD, został skazany na pobyt w obozach na Syberii).

- [Polecamy materiały IPN na temat pierwszej deportacji Polaków na Sybir.](#)
- [Zachęcamy również do zapoznania się z ofertą online Muzeum Pamięci Sybiru.](#)